MɳEWZAMBƏMʂtɕƏT: A DPA' RIS (HUARUI) TIBETAN FOLKTALE

Song Zhanfeng 宋占峰 (Rdo rje རྡོ་རྗེ།), Institute of Linguistics, Shanghai Normal University;
Song Zhanhui 宋占慧 (Lha mtsho skyid ལྷ་མཚོ་སྐྱིད།),
School of History and Culture, Northwest Minzu University;
and Jiuxijie 久西杰 ('Jigs byed skyabs འཇིགས་བྱེད་སྐྱབས།), Institute of Linguistics,
Shanghai Normal University*

ABSTRACT

A story told by 'Brug rgyal (Zhoujia, b. 1986) from Gzhug rub (Xianfeng) Village, 'Brug gu (Zhugu) Township, 'Ju lag (Menyuan) Hui and Tu Autonomous County, Mtsho byang (Haibei) Tibetan Autonomous Prefecture, Mtsho sngon (Qinghai) Province illustrates the rich oral culture of the Dpa' ris (Huarui) area in Gansu and Mtsho sngon (Qinghai) provinces, PR China. Dpa' ris (Huarui) area residents are experiencing a language shift from Tibetan to the local Chinese dialect. Telling local stories, singing local songs, and reciting wedding invocations are neglected. Apps such as WeChat, Kuaishou, and Douyin further minimize the use of Dpa' ris Tibetan.

KEYWORDS

Dpa' ris (Huarui), Gansu, Mtsho sngon (Qinghai), Tibetan folklore, Tibetan folktales

INTRODUCTION

The Dpa' ris (Huarui) Area refers to Lung mdo (Ledu) County, Hor rdzong (Huzhu) Tu Autonomous County, Rta thang (Datong) Hui and Tu Autonomous County, and 'Ju lag (Menyuan) Hui Autonomous County, Mtsho sngon (Qinghai) Province; and in Gansu Province, the eastern part of Sunan Yugur (Yugu) Autonomous County, certain areas of Rgod gtsang (Wuwei) City, Dgo lung (Gulang) County, Dpa' ris (Tianzhu) Tibetan Autonomous County, and 'Brong lung (Yongdeng) County. In a narrow sense, Dpa' ris only refers to Dpa' ris County.

Although the Dpa' ris Area was divided into several administrative areas, some residents in these places consider themselves Dpa' ris pa.[1] A distinctive characteristic is a preference for the color white, which is reflected in the term Dpa' ris ʂkarbo (Dpa' ris dkar po).[2]

Dpa' ris Tibetan belongs to the A mdo nomad dialect (Hua and Ma 1992, Hermans 1952).

The story we present was narrated by 'Brug rgyal (Zhoujia, b. 1986), a native speaker of Dpa' ris Tibetan. A lifelong herdsman and resident of Gzhug rub (Xianfeng) Village, 'Brug gu (Zhugu) Township, 'Ju lag County, Mtsho byang (Haibei) Tibetan Prefecture, Mtsho sngon Province, he has never attended school.

We used Elan[3] and FLEx[4] when working with this story.

Perhaps this modest contribution will generate interest in traditional Dpa' ris stories, leading to more preservation efforts.

---

* Song Zhanfeng (Rdo rje), Song Zhanhui (Lha mtsho skyid), and Jiuxijie ('Jigs byed skyabs). Mɳewzambəmʂ tɕət: A Dpa' ris (Huarui) Tibetan Folktale. *Asian Highlands Perspectives* 60:252-274.

[1] Dpa' ris pa refers to indigenous Dpa' ris Tibetan speakers who share the same traditional customs.

[2] *Skarbo* 'white'.

[3] ELAN (EUDICO Linguistic Annotator) is an annotation tool for audio and video recordings (https://archive.mpi.nl/tla/elan, accessed 26 November 2020).

[4] A software tool to manage linguistic and cultural data.

PREVIOUS SCHOLARSHIP

Below, we briefly summarize studies of Dpa' ris Tibetan:

- Prejevalsky (1875) recorded 178 vocabulary items from the Mchod rten thang (Tiantang) Monastery[1] vicinity to areas near Chu bzang (Quezang) Monastery.[2] Some of these locales are along the 'Ju lag (Daitong) River.
- Hermanns Matthias (1952) described Dpa' ris Tibetan phonology and grammar and suggested Dpa' ris pa ancestors immigrated from near Mtsho sngon po (Qinghai Lake) and settled in the northern and southern mountains of the 'Ju lag River during an invasion by a Mongolian army in the mid-seventeenth century.
- Hua Kan and Ma Angqian (1992) highlighted the complex and highly regular initial consonant system that preserved most consonant finals sharing similarities to nomad dialects.
- Ma Angqian (1994) discussed details of phonetics, vocabulary, and grammar, especially evidentialities.
- 'Gu tshang padma rdorje (2006) noted phonetic features and used Chinese characters and Chinese Pinyin to record certain Tibetan lexical items rather than IPA.
- Bessho and Ebihara (2007) described location, ethnic distribution, and Dpa' ris Tibetan phonetics.
- Zhang (2009) provided examples of Tianzhu Tibetan[3] phonetic phenomena.
- Wang (2012) commented that Dpa' ris Tibetan affricates were notable among Tibetan dialects.
- Rig 'dzin dbang mo (2012) presented locations in the Dpa' ris Area including Chu cha (Zhucha), Dor zhi (Songlin), Stag lung (Shongshan), and Bkra shis phyug lung (Zhuaxixiulong) townships in Dpa' ris County; Sum mdo (Songduo), Bwa za (Bazha), and Rgya tig (Jiading) townships in Huzhu County; 'Brug gu and Sems nyid (Xianmi) townships in 'Ju lag County; Sum ba (Shuobei) and Byang dpa' (Xianghua) townships in Rta thang (Datong) County; and Mati and Qifeng townships in Sunan County.
- Ebihara and Bessho (2013) briefly discussed the Dpa' ris geographical location, language usage, education, phonology, vocabulary, *snang* at the end of a sentence, auxiliary verbs, and the ablative *-ngə*, focusing on the Bwa za dialect in Mtsho shar (Haidong) City, Mtsho sngon Province. The authors also mentioned the similarities between certain features and Khams Tibetan, such as the correspondence of *-lejən/-lere* in Dpa' ris Tibetan and *-leji~/-lere* in Kham; and the correspondence of the Dpa' ris Tibetan *-in* and *-dɤ~* in Kham. *snang* is primarily used in Dpa' ris Tibetan, the Co ne (Zhuoni) dialect, and Kham Tibetan.
- Shao Mingyuan (2018) described similarities between the Mdung nag (Dongna) dialect of A mdo Tibetan and Dpa' ris Tibetan. People in Mdung nag consider themselves Dong nag pa rather than Dpa' ris pa.
- The Tibetan Editing Office in Dpa' ris Tibetan Autonomous County organized local scholars to document local songs in Literary Tibetan (2018).

[1] A Dge lugs monastery located in Tiantang Township. The full name is Dpa' ris mchod rten thang bkra shis dar rgyas gling (Dpa' ris bod rang skyong rdzong bod skad yig bya ba'i las shag 2016:141-144). See Smith (2017:215-216) for photos of the monastery.
[2] A Dge lugs monastery located in Nanmenxia Township, Huzhu County. The full name is Chu bzang dgon dga' ldan mi 'gyur gling (Dpa' ris bod rang skyong rdzong bod skad yig bya ba'i las shag 2016:415-416). See Smith (2017:206) for photos of the monastery.
[3] "Tianzhu Tibetan" signifies Dpa' ris Tibetan in his book.

STORY METADATA AND VALUES

It is increasingly difficult to find fluent speakers of Dpa' ris Tibetan. Our consultant, 'Brug rgyal, lives with his parents, who communicate in Dpa' ris Tibetan. 'Brug rgyal recites long scriptures he has memorized, but he cannot write in any language.

While we were doing the segmentations and the annotations in Elan, we included each of 'Brug rgyal's utterances, including slips of the tongue, hesitations, and repetitions.

The narration data in this paper features four lines. The first line is IPA, the second line is annotations with reference to the Leipzig Glossing Rules, the third line gives Tibetan script for each word, and the fourth line is the English translation.

This story is about Mȵewzambəmʂtɕət,[1] who was taken to Hell by mistake. Yama Dharmapala showed her several tortures in Hell and eventually returned her to the human world because of the good things she had done. 'Brug rgyal said he was unsure what "Mȵewzambəmʂtɕət" meant, but that his paternal grandmother had often told this story.

In earlier times, children were told such folktales for entertainment and as moral instruction. This story has four scenes. The first features quarrels with parents, a sin that results in the tongue being cut off and discarded on the ground. The second scene illustrates glaring at parents, a sin punished by having the eyeballs dug out and tossed on the ground. The third is about stealing. The hands of thieves are nailed and discarded[2] on the ground. The final scene is about wasting food, resulting in a big head and a narrow throat.

The story that is the centerpiece of this article features a woman who never chanted *ma Ni*[3] nor did any religious rites. Once she was taken to Yama Dharmapala, she was immediately thrown into Hell without being listened to. Unlike the woman, a white-haired old man chanting *ma Ni* came to Yama Dharmapala. He reported how many *ma Ni* he had chanted, the number of religious rites he had done, the number of stones he had carved with *ma Ni* and Buddha figures, how many figures of Buddha he had carved on bones, how many delusions he had abandoned, how many wind horses he had flown, and how many stones he had picked up while near valleys. Yama sent the old man to a Buddha-field. The different fates of the young woman and the old man show that those who do good deeds are unlikely to go to Hell after death. Meanwhile, those who are greedy, black-hearted, and selfish are punished.

---

[1] Mȵewzambəmʂtɕət (Me bza' 'bum skyid) is the protagonist's name in IPA. In the Gling Ge sar epic, she is King Ge sar's second wife (the first being 'Bug mo).

[2] The story does not specify if the hands were cut off from the body.

[3] *ma Ni* refers to *oM ma Ni pad+me hUM*, a mantra devoted to Avalokiteśvara, the Buddhist deity of compassion.

Mn̥ewzambəmʂtɕət

1. ɦna finamaje -zək -ɣa shaɕha -zək -na -ta mn̥ewzambəmʂtɕət ze
ancient.times past.times -INDEF -DAT place -INDEF -LOC -TOP PSN call
གནའ་ གནའ་མ་ཡེ་ ཞིག་ འ་ ས་ཆ་ ཞིག་ ན་ ད་ མེ་བཟང་འབུམ་སྐྱིད་ ཟེར་
-le ndərək womo mn̥ə -zək jot -tere.
-CVB like.this girl person -INDEF SUB -FAC
ལེ་ འདི་འདྲའི་ བུ་མོ་ མི་ ཞིག་ ཡོད་ དེ་རེད།
Long, long ago, there was a girl called Mn̥ewzambəmʂtɕət in a place.

2. ta womo mn̥ə ndə xhətaŋ ɕhi -la xhətaŋ ɦga -lere.
then girl person DEM ADV religious.rite -DAT ADV prefer -FAC
ད་ བུ་མོ་ མི་ འདི་ ཤིན་ཏུ་ ཆོས་ ལ་ ཤིན་ཏུ་ དགའ་ ལེ་རེད།
The girl liked religious rites very much.

3. mane -lɔ xhətaŋ ndon -to -lere.
ma Ni -FOC ADV recite -PROG -FAC
མ་ཎི་ ལ་འང་ ཤིན་ཏུ་ འདོན་ དོ་ ལེ་རེད།
(She) also liked chanting *ma Ni* very much.

4. mn̥ə -lɔ xhətaŋ mn̥ə tʂokɣo -zək jən -nere.
person -FOC ADV person good -INDEF COP:EGO -FAC:EGO
མི་ ལ་འང་ ཤིན་ཏུ་ མི་ #དྲག་པོ་[1] ཞིག་ ཡིན་ ནེ་རེད།
(She) was also a very good person.

5. ta n̥əntsək -zək -ɣa te hɕənrʑe ɕhirtɕɔ -ngə mn̥əlam -zək mn̥i
then one.day -INDEF -DAT then Yama Dharmapala -ERG dream -INDEF dream
ད་ ཉིན་ཞིག་ ཞིག་ འ་ དེ་ གཤིན་རྗེ་ ཆོས་རྒྱལ་ གིས་ རྨི་ལམ་ ཞིག་ རྨིས་
-lere.
-FAC
ལེ་རེད།
Then, one day Yama Dharmapala had a dream.

6. mn̥əlam -zək mn̥i -le tate tʂwimgotɕan -ta limkhan ʂtamgotɕan
dream -INDEF dream -CVB then mule-head.soldier -CC soldier horse-head.soldier
རྨི་ལམ་ ཞིག་ རྨིས་ ལེ་ ད་དེ་ དྲེལ་མགོ་ཅན་ དང་ ལས་མཁན་ རྟ་མགོ་ཅན་
ɦn̥əʂka te hɕənrʑe -ngə ndə -na vi tɕhə ɣə -lere.
DU:ABS then Yama -GEN DEM -LOC invite:PFV bring:PFV come:PFV -FAC
གཉིས་ཀ་ དེ་ གཤིན་རྗེ་ གི་ འདི་ ན་ བོས་ ཁྲིད་ འོངས་ ལེ་རེད།
After the dream, he (Yama) called the mule-head soldier and the horse-head soldier to his side.

7. vi tɕhə ɣə -le te limkhwan ndə ɦn̥əʂkɔ ze -lere.
invite:PFV bring:PFV come:PFV -CVB then soldier DEM DU:DAT say -FAC
བོས་ ཁྲིད་ འོངས་ ལེ་ དེ་ ལས་མཁན་ འདི་ གཉིས་ཀ་ལ་ ཟེར་ ལེ་རེད།

[1] Tibetan script with an octothorpe indicates borrowed words or words that cannot be correctly spelled in Literary Tibetan.

After inviting the soldiers to his side, he (Yama) said to both of them,

8. ta mdaŋroŋ khi mɳ̊əlam -zək mɳ̊i tʊ-kə ta xhə hshon ʂtɕe met
then yesterday 3SG:ERG dream -INDEF dream when-LOC then die live grow SUB
ད #མདང་རིང་ ཁོས་ རྨི་ལམ་ ཞིག་ རྨིས་ དུས་གི་ ད ཤི་ གསོན་ སྐྱེས་ མེད་
lakɔ womo mɳ̊ə -zək jən -nʊ
ADV girl person -INDEF COP:EGO -AUX
ལ་ཁད་ བུ་མོ་ མི་ ཞིག་ ཡིན་ #ནུས་
He had a dream yesterday. He dreamed that someone was going to die, it was a girl,

9. womo mɳ̊ə ɦdi mɳ̊aŋ -ŋa mɳ̊ewzambəmʂtɕət ze -lere.
girl person 3SG:GEN name -DAT PSN call -FAC
བུ་མོ་ མི་ དེའི་ མིང་ ང་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ ཟེར་ ལེ་རེད།
That girl was called Mɳ̊ewzambəmʂtɕət.

10. ta tɕho shoŋ -ŋa ɦdi rnamɕi shoŋ -ɣa ndʐ̩ət -ta tɕher
then 2SG:ABS go:IPM -CVB 3SG:GEN soul go:IPM -CVB pull:IPFV -CVB take
ད ཁྱོད་ སོང་ ང་ དེའི་ རྣམ་ཤེས་ སོང་ འ་ འདྲུད་ ད་ ཁྱེར་
xhok.
come:IMP
ཤོག་
"You go and bring me her soul.

11. ntɕhəthat -ʦhat ndə khɔtɕialia te ʂʦep -jot ze -lere.
death -AUX DEM already(CHI) then get.to -AUX say -FAC
འཆི་ཐད་ ཚད་ འདི་ 靠价俩[1] དེ་ སྐེབས་ ཡོད་ ཟེར་ ལེ་རེད།
It is time for her (Mɳ̊ewzambəmʂtɕət) to die." (He) said like this.

12. tərkəta ʂtamgotɕan -ta tʂwimgotɕan vət -ʦhaŋ[2] -lere.
then horse-head.soldier -CC mule-head.soldier go -AUX -FAC
#དེར་གིད་ རྟ་མགོ་ཅན་ དང་ དྲེལ་མགོ་ཅན་ བུད་ སོང་ ལེ་རེད།
Then the horse-head soldier and the mule-head soldier went (to bring Mɳ̊ewzambəmʂtɕət).

13. vət -ta ɣə -le tərkə mɳ̊ewzambəmʂtɕət -kə rnamɕi tʂət tɕhə
go -CVB come:PFV -CVB then PSN -GEN soul pull:PFV bring:PFV
བུད་ ད་ འོངས་ ལེ་ #དེར་གི་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ གི་ རྣམ་ཤེས་ དྲུད་ ཁྱེར་
ɣə -lere.
come:PFV -FAC
འོངས་ ལེ་རེད།
They went and brought the soul of Mɳ̊ewzambəmʂtɕət back.

[1] This local Chinese term is 已经 *yijing* in Modern Standard Chinese.

[2] The final consonant -t and the initial -sh of -shaŋ comprise -ʦhaŋ because of the merging of two syllables. Consequently, -ʦhaŋ should be *dsong*. However, I used *song* because *dsong* is not Literary Tibetan.

14. tʂət tɕhə ɣə -le hɕənrʑe -ngə ndə -na ɣə tʊ-kə te
pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB Yama -GEN DEM -LOC come:PFV when-LOC then
བྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་ གཤིན་རྗེ་ གི་ འདི་ ན་ འོངས་ དུས་ཀི་ དེ་
hɕənrʑe -ngə ɕək ʂti tʊ ɦdi ze -lere.
Yama -ERG one look:PFV when 3SG:ERG tell -FAC
གཤིན་རྗེ་ གིས་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་ དེས་ ཟེར་ ལེ་རེད།
After bringing the soul back to Yama's side, Yama looked and said,

15. -aja, shaɕha ndə -na ta mȵewzambəmʂtɕət ze -le ndərək mȵə ɦȵi jot.
-INTERJ place DEM -LOC then PSN call -CVB like.this person two SUB
ཨ་ཡ་ ས་ཆ་ འདི་ ན་ ད་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ ཟེར་ ལེ་ འདི་འདྲའི་ མི་ གཉིས་ ཡོད་
"Oh, there were two (girls) named Mȵewzambəmʂtɕət in this place.

16. ta tɕhe ɦȵəʂki tʂət -te mtɕhək -shoŋ -zək ze -lere.
then 2SG:ABS DU:ERG pull:PFV -CVB make.mistake -AUX -INFER tell -FAC
ད་ ཁྱེད་ གཉིས་ཀས་ བྲུད་ དེ་ འཁྲུགས་ སོང་ ཞིག་ ཟེར་ ལེ་རེད།
You two got the wrong Mȵewzambəmʂtɕət." (He) said like this.

17. te tɕək mȵewzambəmʂtɕət ɕhi ɕwet -to -ȵʊ mȵewzambəmʂtɕət
then INDEF PSN religious.rite do:IPFV -PROG -NMLZ PSN
དེ་ ཅིག་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ ཆོས་ བྱེད་ དོ་ ཀྱི་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་
ndə tʂət tɕhə ɣə -lere.
DEM pull:PFV bring:PFV come:PFV -FAC
འདི་ བྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་རེད།
Mȵewzambəmʂtɕət who was practicing religion (the wrong one) was brought.

18. tʂət tɕhə ɣə -le te hɕənrʑe -ngə ze -lere.
pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB then Yama -ERG tell -FAC
བྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་ དེ་ གཤིན་རྗེ་ གིས་ ཟེར་ ལེ་རེད།
After taking her back, Yama said,

19. ta tɕhi tʂət tɕhə ɣə -na tate tʂət tɕhə ɣə
then 2SG:ERG pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB then pull:PFV bring:PFV come:PFV
ད་ ཁྱོས་ བྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ན་ དེ་ བྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་
-lere.
-FAC
ལེ་རེད།
"Since you two have brought this one, so let it be."

20. tərkəte mnˌewzambəmʂtɕət ɦdi hɕənrʑe -ngə ŋɔ ɕək ʂti tʊ hɕənrʑe
then PSN 3SG:ERG Yama -GEN face:DAT one look:PFV when Yama
དེར་གི་དེ་ སེ་བཟང་འབྲུམ་སྐྱིད་ དེས་ གཤིན་རྗེ་ གི་ ངོ་ལ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་ གཤིན་རྗེ་
womʊ ŋɔ ɕək ʂti tʊ hɕənrʑe mə- ʂtɕak -lere, hɕənrʑe -ta,
girl:GEN face:DAT one look:PFV when Yama NEG- fear -FAC Yama -TOP
བུ་མོའི་ ངོ་ལ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་ གཤིན་རྗེ་ མི་ སྐྲག་ ལེ་རེད། གཤིན་རྗེ་ ད་
(afterthoughts) tərkəte ze -lere.
then say -FAC
དེར་གི་དེ་ ཟེར་ ལེ་རེད།

Then Mnˌewzambəmʂtɕət looked at Yama's face and Yama also looked at Mnˌewzambəmʂtɕət's face. Mnˌewzambəmʂtɕət didn't feel scared while she was looking at Yama's face. And then Yama said,

21. ta tʂət tɕhə ɣə -na -la ɕhok -khə.
then pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB -CVB OK -PROG
ད དྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ན་ ལ་ ཆོག་ ཁུ་

"It's OK that you brought this one.

22. ta tɕhe ɦnˌəʂki ndə mnˌewzambəmʂtɕət ndə ɦnˌalvəjʊ -la ɕək tɕher ze
then 2SG:ABS DU:ERG DEM PSN DEM hell -DAT one take:IMP tell
ད ཁྱེད་ གཉིས་ཀྱིས་ འདི་ སེ་བཟང་འབྲུམ་སྐྱིད་ འདི་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ ཞིག་ ཁྱེར་ ཟེར་
-lere.
-FAC
ལེ་རེད།

You two take this Mnˌewzambəmʂtɕət to Hell one time."

23. tərkəta tʂət tɕhə ɣə -le ~ tʂət tɕhə ɣə -le
then pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB
#དེར་གི་ད་ དྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་ དྲུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་
ndərki ɦnˌalvəjʊ -la ndə ɕək ʂti tʊ-kə ta mnˌə -zək -kə
like.this Hell -DAT DEM one look:PFV when-LOC then person -INDEF -GEN
འདི་ལྟར་གིས་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ འདི་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་གི་ ད མི་ ཞིག་ གི་
hɕe thaŋ -ŋa tʂət -te ʂtɕər -jot -tere.
tongue ground -DAT pull:PFV -CVB discard:PFV -AUX -FAC
ལྕེ་ ཐང་ ང་ དྲུད་ དེ་ བསྐྱུར་ ཡོད་ དེ་རེད།

Then they pulled Mnˌewzambəmʂtɕət to Hell, and someone's tongue was lying on the ground.

24. tərkəta ze -lere, ta mnˌə ndə shək ma- nˌan -nere ze -le.
then say -FAC then person DEM what NEG- ok -FAC:EGO tell -CVB
#དེར་གི་ད་ ཟེར་ ལེ་རེད། ད མི་ འདི་ སུ་ཞིག་ མ་ ཉན་ ནེ་རེད། ཟེར་ ལེ་

Then (Mnˌewzambəmʂtɕət) said, "What's wrong with this person?"

25. mnˌewzambəmʂtɕət -kə ɕək tʂi tʊ-kə te limkhan -ngə ze -le jən.
PSN -ERG one ask:PFV when-LOC then soldier -ERG tell -CVB COP:EGO
སེ་བཟང་འབྲུམ་སྐྱིད་ གིས་ ཞིག་ དྲིས་ དུས་གི་ དེ་ ལས་མཁན་ གིས་ ཟེར་ ལེ་ ཡིན་

As Mnʁewzambəmʂtɕət asked, one of the soldiers answered,

26. ndə -ta ndʑəkʂten -na jot tʊ-kə atɕɔ amɔ nkhon -ne mnʁə ndə
DEM -TOP world -LOC SUB when-LOC dad mom:DAT curse -CVB person DEM
འདི་ ད་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་ཀྱི་ ཨ་པ་ ཨ་མ་ལ་ འཁོན་ ནེ་ མི་ འདི་
ɣarna ta ɦnʁalvəjʊ -la ɣə tʊ-kə te tʂhəmɦdək -kə ndərək
all:ABS then hell -DAT come:PFV when-LOC then judge -ERG like.this
#འར་ན་ ད་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ ཡོངས་ དུས་ཀྱི་ དེ་ ཁྲིམས་སྲིགས་ གིས་ འདི་འདྲའི་
ptɕat -tere ze -lere.
judge:PFV -FAC tell -FAC
བཅད་ དེ་རེད། ཟེར་ ལེ་རེད།
"This person quarreled with his/her father and mother while he/she was alive, so the judge of Hell judged like this when he/she came to Hell." (He) said like this.

27. tərkəta jaŋ khaji -la shoŋ -e ɕək ʂti tʊ-kə mnʁə -zək -kə
then again half -DAT go -CVB one look:PFV when-LOC person -INDEF -GEN
#དེར་གིད་ ཡང་ #ཁ་ཡས་ ལ་ སོང་ དེ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་ཀྱི་ མི་ ཞིག་ གི་
mnʁəkrdo thaŋ -ŋa tʂwat -te ʂtɕər jot -tere.
eyeball ground -DAT dig:PFV -CVB discard:PFV SUB -FAC
མིག་རྡོ་ ཐང་ ང་ བྲད་ དེ་ བསྐྱུར་ ཡོད་ དེ་རེད།
And then (they[1]) went to another side and saw a person's eyeballs had been dug out and discarded on the ground.

28. ta ɦde shəzək ma- nʁan -nere, ʂti tʊ-kə ze -lere.
then DEM:ABS what NEG- ok -FAC:EGO look:PFV when-LOC tell -FAC
ད་ དེ་ སུ་ཞིག་ མ་ ཉན་ ནེ་རེད། བལྟས་ དུས་ཀྱི་ ཟེར་ ལེ་རེད།
"What happened to this one?" (Mnʁewzambəmʂtɕət) asked when she saw (the eyeballs).

29. ta ndə ndʑəkʂten -na jot tʊ atɕɔ amɔ mnʁəkɦzər -ngə ʂti
then DEM world -LOC SUB when dad mom:DAT glower -ERG look:PFV
ད་ འདི་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་ ཨ་པ་ ཨ་མ་ལ་ མིག་གཟྲར་ གིས་ བལྟས་
-tʊ-kə te ɦnʁalvəjʊ -la ɣə tʊ-kə tʂhəmɦdək -kə ptɕwat
-NMLZ-ERG then hell -DAT come:PFV when-LOC judge -ERG judge:PFV
དུས་ཀྱི་ དེ་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ ཡོངས་ དུས་ཀྱི་ ཁྲིམས་སྲིགས་ གིས་ བཅད་
-tere ze -lere.
-FAC tell -FAC
དེ་རེད། ཟེར་ ལེ་རེད།
This person had glared at his father and mother while he/she was alive, so the judge judged him/her like this when he/she came to Hell.

[1] "They" refers to Mnʁewzambəmʂtɕət and the two soldiers.

30. tərkəta jaŋ tɕək -ɣa shoŋ -ɣa ɕək ʂti tʊ-kə mn̠ə -zək -kə
then again INDEF -DAT go -CVB one look:PFV when-LOC person -INDEF -GEN
#དེར་གི་ད་ ཡང་ ཅིག་ ལ་ སོང་ ལ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་གི་ མི་ ཞིག་ གི་
lakχwa shoŋ -e mʥerma -ngə ndep -pe ʂtɕər jot -tere.
hand go:PFV -CVB nail -ERG drive:PFV -CVB discard:PFV SUB -FAC
ལག་པ་ སོང་ ཏེ་ འཛེར་མ་ གིས་ འདེབས་ ནེ་ བསྐྱུར་ ཡོད་ དེ་རེད།
Two hands of a man had been nailed and discarded when they got to another place.

31. ze -le ta vi -le ndə shək ma- n̠an -nere ze -le, te mn̠ə
tell -CVB then invite:PFV -CVB DEM what NEG- ok -FAC:EGO tell -CVB then person
ཟེར་ ལེ་ ད་ བོས་ ལེ་ འདི་ སུ་ཞིག་ མ་ ཉན་ ནེ་རེད། ཟེར་ ལེ་ དེ་ མི་
limkhwan -ngə ze -lɛ.
soldier -ERG tell -FAC
ལས་མཁན་ གིས་ ཟེར་ ལེགས་
(Mn̠ewzambəmʂtɕət) called the soldier and said to him, "What's wrong with this person?"

32. ɦde -ta nʥəkʂten -na jot tʊ-kə ʂkʊ ɕwi -tʊ-kə te
DEM:ABS -TOP world -LOC SUB when-LOC steal:PFV do:PFV -NMLZ-ERG then
དེ་ ད་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་གི་ བརྐུས་ བྱས་ དུས་གི་ དེ་
ɦn̠alvəjʊ -la ɣə tʊ-kə tʂhəmɦdək -kə ptɕwat -tere ze -lere.
hell -DAT come:PFV when-LOC judge -ERG judge:PFV -FAC tell -FAC
དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ འོངས་ དུས་གི་ ཁྲིམས་སྡིགས་ གིས་ བཅད་ དེ་རེད། ཟེར་ ལེ་རེད།
This person had stolen while he was alive, so the judge judged him/her like this when he/she came to Hell.

33. ta jaŋ khaji -zək -ɣa ɣə -le ɕək ʂti tʊ-kə mn̠ə mgo
then again half -INDEF -DAT come:PFV -CVB one look:PFV when-LOC person head
ད་ ཡང་ #ཁ་ཡས་ ཞིག་ ལ་ འོངས་ ལེ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་གི་ མི་ མགོ་
xhətaŋ ɕhe -n̠ə, ɣəkɣa ɕhətʂək xhətaŋ ɕhoŋ -e ndərək mn̠ə hara
ADV big -NMLZ throat how.about ADV young/small -CVB like.this person thither
ཤིན་ཏུ་ ཆེ་ #མི་ དབྱུགས་པ་ #ཇི་འདྲའི་ ཤིན་ཏུ་ ཆུང་ ཏེ་ འདི་འདྲའི་ མི་ ཕར་ལ་
jot -tere.
SUB -FAC
ཡོད་ དེ་རེད།
And then, again, (they[1]) got to another side and saw a person with a big head and a thin (small) throat.

34. jətak -kə ʂtɕeɣa wlaŋ jot -tere.
hungry. ghost -GEN reincarnation take/promise/sing:PFV SUB -FAC
ཡི་དྭགས་ གི་ སྐྱེས་པ་ བླངས་ ཡོད་ དེ་རེད།
It was reborn as a hungry ghost.

[1] "They" refers to Mn̠ewzambəmʂtɕət and the two soldiers.

35. ta ndə ɣarna shək ma- ɳan -nere zer tʊ, ndə ɣarna -ta nʥəkʂten
then DEM all:ABS what NEG- ok -FAC:EGO tell when DEM all:ABS -TOP world
ད་ འདི་ #འདར་ན་ ཤུ་ཞིག་ མ་ ཉན་ ནེ་རེད། ཟེར་ དུས་ འདི་ #འདར་ན་ ད་ འཇིག་རྟེན་
-na jot tʊ-kə zamɔ ɦlajok ɕwi -tʊ-kə te nʥəkʂten -na
-LOC SUB when-LOC food:DAT waste do:PFV -NMLZ-ERG then world -LOC
ན་ ཡོད་ དུས་གི་ ཟ་མ་ལ་ #བརླག་གཡོག་ བྱས་ དུས་གི་ དེ་ འཇིག་རྟེན་ ན་
vət ɦɳalvəjʊ -la ɣə tʊ-kə ta ndərkə tʂhəm pʨat -tere ze
go:PFV hell -DAT come:PFV when-LOC then like.this law judge:PFV -FAC tell
སྦུད་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ ཐོངས་ དུས་གི་ ད་ འདི་ལྟར་གི་ ཁྲིམས་ བཅད་ དེ་རེད། ཟེར་
-le.
-CVB
ལེ་

"What's wrong with this[1]?" (Mɳewzambəmʂʨət) asked. (The two soldiers) said, "This person became like this because he/she had wasted food while he/she was alive, so the judge judged him/her like this when he/she came to hell." (The two soldiers) said like this.

36. ta ɦɳarvɔ ɣə tʊ tʂhəm hshot -to -lʊ ndə ɣarna ɟ̊kwa ɕək
then hell:DAT come:PFV when law kill:IPFV -PROG -NMLZ DEM all:ABS CHI one
ད་ དམྱལ་བར་ ཐོངས་ དུས་ ཁྲིམས་ གསོད་ དོ་ #ལུས་ འདི་ #འདར་ན་ 一挂[2] ཞིག

ʂti -le te jaŋ mɳewzambəmʂʨət jaŋ hɕənrʑe -ngə ndə -na pʨət
look:PFV -CVB then again PSN again Yama -GEN DEM -LOC lead
བལྟས་ ལེ་ དེ་ ཡང་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ ཡང་ གཤིན་རྗེ་ གི་ འདི་ ན་ བཀྲིད་
ʨhə ɣə -lere.
bring:PFV come:PFV -FAC
ཁྲིད་ ཐོངས་ ལེ་རེད།

After showing (Mɳewzambəmʂʨət) all the tortures, Mɳewzambəmʂʨət was again brought to Yama.

37. pʨət ʨhə ɣə tʊ-kə mɳewzambəmʂʨət -kə ndərki ɕək ʂti
lead bring:PFV come:PFV when-LOC PSN -ERG like.this one look:PFV
བཀྲིད་ ཁྲིད་ ཐོངས་ དུས་གི་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ གིས་ འདི་ལྟར་གིས་ ཞིག་ བལྟས་
tʊ-kə, hɕənrʑe -ngə ŋɔ ɕək ʂti -zək, hɕənrʑe xhətaŋ nʥək -lere.
when-LOC Yama -GEN face:DAT one look:PFV -INFER Yama ADV horrific -FAC
དུས་གི་ གཤིན་རྗེ་ གི་ ངོ་ལ་ ཞིག་ བལྟས་ ཞིག་ གཤིན་རྗེ་ ཤིན་ཏུ་ འཇིགས་ ལེ་རེད།

After bringing Mɳewzambəmʂʨət there, Yama was looking at her while Mɳewzambəmʂʨət looked at Yama. Yama was very scary.

[1] "This" refers to the person with a big head and a thin (small) throat.
[2] This local Chinese term is 全部 *quanbu* in Modern Standard Chinese.

38. tərkəte hɕənrʑe -ngə ndə -na ɣə -le ɕwak hshəm ntshɔ -le te
then Yama -GEN DEM -LOC come:PFV -CVB hand three present:PFV -CVB then
དེར་གི་དེ་ གཤིན་རྗེ་ གི་ འདི་ ན་ འོངས་ ལེ་ ཕྱག་ གསུམ་ འཚལ་ ལེ་ དེ་
khinɔ wdat -tɕot -tere.
side:DAT sit:PFV -AUX -FAC
ཁ་ཡས་ན་ བསྡད་ #ཅོད་ དེ་རེད།
Then she came to Yama and sat beside Yama after she made three kowtows.

39. ta tɕʊtɕʊ -ɣa wdat tʊ-kə raːŋ womo mn̥ə -zək raːŋ hɕənrʑe -ngə
then little -DAT sit:PFV when-LOC ADV girl person -INDEF ADV Yama -GEN
ད་ ཙུས་ཙུས་ ལ་ བསྡད་ དུས་གི་ #རང་ བུ་མོ་ མི་ ཞིག་ #རང་ གཤིན་རྗེ་ གི་
ndə -na ptɕət tɕhə ɣə -lere.
DEM -LOC lead bring:PFV come:PFV -FAC
འདི་ ན་ འཁྲིད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་རེད།
After sitting for a while, a woman was brought to Yama's side.

40. tʂət tɕhə ɣə -le raːŋ tərkə hɕənrʑe -ngə te womo mn̥ə
pull:PFV bring:PFV come:PFV -CVB ADV then Yama -ERG then girl person
ཐུད་ ཁྱེར་ འོངས་ ལེ་ #རང་ #དེར་གི་ གཤིན་རྗེ་ གིས་ དེ་ བུ་མོ་ མི་
ɦde ndʐə -to -lere.
DEM:ABS ask:IPFV -PROG -FAC
དེ་ འདྲི་ ངོ་ ལེ་རེད།
After pulling to (Yama's) side, Yama was asking the woman,

41. ta tɕhe ndʑəkʂten -na jot tʊ ɕhi ɕhətʂək -zək ɕwi -le,
then 2SG:ABS world -LOC SUB when religious.rite how.about -INDEF do:PFV -CVB
ད་ ཁྱེད་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་ ཆོས་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ བྱས་ ལེ་
mane ɕhətʂək -kə ndon -ne ze tʊ-kə, ta womo mn̥ə ndə
ma Ni how.about -GEN recite -CVB tell when-LOC then girl person DEM
མ་ཎི་ #ཇི་འདྲའི་ གི་ འདོན་ ནེ་ ཟེར་ དུས་གི་ ད་ བུ་མོ་ མི་ འདི་
xhətaŋ xhətaŋ ɦn̥alva ɕhe -lere.
ADV ADV sin big -FAC
ཤིན་ཏུ་ ཤིན་ཏུ་ དམྱལ་བ་ ཆེ་ ལེ་རེད།
"How many religious rites did you do and how many *ma Ni* did you chant when you were alive?" This woman was very sinful.

42. ta ze -lere, , ta ŋəshʊ shaɕha ndə -na ɦləɦʑaŋ len -n̥ʊ
then tell -FAC then 1PL:INCL:GEN place DEM -LOC song get/sing:IPFV -NMLZ
ད་ ཟེར་ ལེ་རེད། ད་ ང་ཚོའི་ ས་ཆ་ འདི་ ན་ གླུ་དབྱངས་ ལེན་ གྱི་
χwe -zək jot -ta mane ndon -n̥ʊ χwe -zək met ze -lere.
example -INDEF SUB -CVB ma Ni recite -NMLZ example -INDEF SUB tell -FAC
དཔེ་ ཞིག་ ཡོད་ ད་ མ་ཎི་ འདོན་ གྱི་ དཔེ་ ཞིག་ མེད་ ཟེར་ ལེ་རེད།
Then (the woman) said, "We have the custom of singing in our place, but we don't have the custom of chanting *ma Ni*." (She) said like this.

43. tərkəte hɕənrʐe -ngə meloŋ ptɕak tɕhə -ɣe ɕək ʂti tʊ-kə te womo

then Yama -ERG mirror raise bring:PFV -CVB one look:PFV when-LOC then girl

དེར་གི་དེ་ གཤིན་རྗེ་ གིས་ མེ་ལོང་ བཀྱགས་ ཁྱེར་ གེ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་གི་ དེ་ བུ་མོ་

mn̥ə ndə ndʑəkʂten -na jot tʊ ɕhi ɦnilʊk -ɣa ɕwet mə-

person DEM world -LOC SUB when religious.rite sensible -DAT do:IPFV NEG-

མི་ འདི་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་ ཆོས་ གནས་ལུགས་ ལ་ བྱེད་ མི་

-to -lere, shem -ma xhətaŋ ʂn̥aŋ nak -lere.

-PROG -FAC heart -LOC ADV heart blacken -FAC

དོ་ ལེ་རེད། སེམས་ མ་ ཤིན་ཏུ་ སྙིང་ ནག་ ལེ་རེད།

Then, after Yama held a mirror and looked in it, and this woman really hadn't done any religious rites at all. She was black-hearted.

44. tərkəte hɕənrʐe -ngə ze -lere, -aŋ, ta ndə shoŋ -ŋa rnamɕi ndʐət -ta

then Yama -ERG tell -FAC -INTERJ then DEM go -CVB soul pull:IPFV -CVB

དེར་གི་དེ་ གཤིན་རྗེ་ གིས་ ཟེར་ ལེ་རེད། #ཨང་ ད་ འདི་ སོང་ ང་ རྣམ་ཤེས་ འདྲུད་ ད་

tɕhere shoŋ -ɣa ɦn̥alvəjʊ -la mphoŋ -ŋa thoŋ ze -lɛ.

take:CVB:REA go -CVB hell -DAT throw:IMP -CVB do:IMP tell -FAC

ཁྱེར་ལེ་ སོང་ ང་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ འཕོངས་ ང་ ཐོངས་ ཟེར་ ལེགས་

Then Yama said, "Oh! Then, take her soul and throw it in Hell."

45. tərkəta tɕhəmgotɕan -ngə raːŋ hɕhakthak nakχwo -zək ɣə -le, ʂke

then dog-head.soldier -GEN ADV iron.chain black -INDEF come:PFV -CVB neck

#དེར་གི་དེ་ ཁྱི་མགོ་ཅན་ གི་ #རང་ ལྕགས་ཐག་ ནག་པོ་ ཞིག་ འོངས་ ལེ་ སྐེ་

mphoŋ tʂət tɕhə -shoŋ -lere.

throw:PFV pull:PFV bring:PFV -AUX -FAC

འཕོངས་ དྲུད་ ཁྱེར་ སོང་ ལེ་རེད།

Then the dog-head soldier came with a black iron chain and tied it around (the woman's) neck and pulled her away.

46. tʂət tɕhə ndʑo tʊ-kə ta womn̥ə ɦdi hɕənrʐe -la ɦgɔɣɔ ndon

pull:PFV bring:PFV go when-LOC then girl 3SG:ERG Yama -DAT beg recite

དྲུད་ ཁྱེར་ འགྲོ་ དུས་གི་ ད་ #བུ་མོ་སྒྱི་ དེས་ གཤིན་རྗེ་ ལ་ སྨོག་ཡ་ འདོན་

-to -lere.

-PROG -FAC

དོ་ ལེ་རེད།

As it was being pulled, the woman begged Yama for mercy and said,

47. ta ŋə lakχwɔ mgo -na hshernak -kə ngeja -zək jot.

then 1SG:GEN hand:GEN head -LOC pure.gold -GEN ring -INDEF SUB

ད་ ངའི་ ལག་པའི་ མགོ་ ན་ གསེར་ནག་ གི་ #འགེ་ཡ་ ཞིག་ ཡོད་

"I have a ring of pure gold on my finger.

48. ta tɕhe mo fiɳalvəjʊ -la mphoŋ ma- htaŋ -ta

then 2SG:ABS 3SG:ABS hell -DAT throw:PFV NEG- proceed:IPFV -CVB

ད ཁྱེད་ མོ་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ འཕོངས་ མ་ གཏང་ ད་

ŋi ndə tɕhɔ ʑwən -ja ze -lere.

1SG:ERG DEM 2SG:DAT give:IPFV -MP tell -FAC

ངས་ འདི་ ཁྱོད་ལ་ སྦྱིན་ ཡ་ ཟེར་ ལེ་རེད།

You please don't throw (me) in Hell and I will give you (the ring)."

49. tərkəte ɳan -na ma- ɳan -na fiɳalvəjʊ -la mphoŋ -taŋ -lere.

then listen:PFV -CVB NEG- listen:PFV -CVB hell -DAT throw:PFV -AUX -FAC

དེར་གི་དེ་ ཉན་ ན་ མ་ ཉན་ ན་ དམྱལ་བའི་ཡུལ་ ལ་ འཕོངས་ བཏང་ ལེ་རེད།

Then (Yama) threw (the woman) into Hell without listening to her.

50. ta jaŋ tɕək -ɣa wdat jot tʊ-kə raːŋ amɳe khaɣamgoɣa -zək

then again INDEF -DAT sit:PFV SUB when-LOC ADV grandfather hoary-haired -INDEF

ད་ ཡང་ ཅིག་ ལ་ བསྡད་ ཡོད་ དུས་གི་ #རང་ ཨ་མྱེ་ #ཁ་དཀར་མགོ་དཀར་ ཞིག

hɕənrʑe -ngə ndə -na mane ndon ʑor vət -ta ɣə -lere.

Yama -GEN DEM -LOC ma Ni recite ADV go -CVB come:PFV -FAC

གཤིན་རྗེ་ གི་ འདི་ ན་ མ་ཎི་ འདོན་ ཞོར་ བུད་ ད་ འོངས་ ལེ་རེད།

Then while (they[1]) were sitting there a hoary-haired old man came to Yama's side chanting *ma Ni*.

51. ɣə -le hɕənrʑe -ngə ndə -na ɣə -le, ɕwak hshəm ntshɔ

come:PFV -CVB Yama -GEN DEM -LOC come:PFV -CVB hand three present:PFV

འོངས་ ལེ་ གཤིན་རྗེ་ གི་ འདི་ ན་ འོངས་ ལེ་ ཕྱག་ གསུམ་ འཚལ་

-lere.

-FAC

ལེ་རེད།

(The old man) gave three kowtows after he had come to Yama's side.

52. ɕwak hshəm ntshɔ -le te jaŋ hɕənrʑe -ngə ndʐə -to -lere.

hand three present:PFV -CVB then again Yama -ERG ask:IPFV -PROG -FAC

ཕྱག་ གསུམ་ འཚལ་ ལེ་ དེ་ ཡང་ གཤིན་རྗེ་ གིས་ འདྲི་ དོ་ ལེ་རེད།

Yama asked after the old man had given three kowtows.

53. ta tɕhe ndʑəkʂten -na jot tʊ-kə mane ɕhətʂək -zək ndon -ne,

then 2SG:ABS world -LOC SUB when-LOC ma Ni how.about -INDEF recite -CVB

ད་ ཁྱེད་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་གི་ མ་ཎི་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ འདོན་ ནེ་

ɕhi ɕhətʂək -zək ɕwi -le ze -le.

religious.rite how.about -INDEF do:IMP -CVB say -CVB

ཆོས་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ བྱོས་ ལེ་ ཟེར་ ལེ་

"How many *ma Ni* did you chant and how many religious rites did you do when you were alive?" asked Yama.

[1] "They" refers to Mɳewzambəmʂtɕət, Yama, and the two soldiers.

54. tərkəta amȵe ɦdi ndərkə ze -lere, ta khi ndʑəkʂten -na jot
then grandfather 3SG:ERG like.this tell -FAC then 3SG:ERG world -LOC SUB
#དེར་གི་ད་ ཨ་མྱེས་ དེས་ འདི་ལྟར་གི་ ཟེར་ ལེ་རེད། ད་ ཁོས་ འཛིག་རྟེན་ ན་ ཡོད
tʊ-kə mane ɕhətʂək -zək ndon -ne, ɕhi ɕhətʂək -zək ɕwi
when-LOC ma Ni how.about -INDEF recite -CVB religious.rite how.about -INDEF do:IMP
དུས་གི་ མ་ཎི་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ འདོན་ ནེ་ ཆོས་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ གྱིས་
-le,
-CVB
ལེ་

Then the old man answered that he had chanted how many *ma Ni,* how many religious rites he had done,

55. mane rdoʂki ɕhətʂək -zək -kə ɕhətʂək -zək ʂki -le,
ma Ni stone.figure how.about -INDEF -GEN how.about -INDEF carve:PFV -CVB
མ་ཎི་ རྡོ་སྐུ་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ གི་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ བརྐོས་ ལེ་

how many *ma Ni* stone figures of Buddha he had carved,

56. tərkəta rəpshə thok -ɣa mane ɕhətʂək -zək jaŋ khi ɕwi -le,
then bone:GEN on -DAT ma Ni how.about -INDEF again 3SG:ERG do:PFV -CVB
#དེར་གི་ད་ རུས་པའི་ ཐོག་ ར་ མ་ཎི་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ ཡང་ ཁོས་ བྱས་ ལེ་

how many figures of Buddha had been carved on bones,

57. tərkəta wshamba ɕhətʂək -zək mphoŋ -e ɦlaŋʂta ɕhətʂək -zək
then thought how.about -INDEF throw:PFV -CVB wind.horse how.about -INDEF
#དེར་གི་ད་ བསམ་པ་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ འཕངས་ ཏེ་ རླུང་རྟ་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་
ptɕak -ɣe, lam -ngə rdo ɕhətʂək -zək nthʊ -le,
raise -CVB road -GEN stone how.about -INDEF pick:PFV -CVB
བཀྱགས་ གེ་ ལམ་ གི་ རྡོ་ #ཇི་འདྲའི་ ཞིག་ #འཐུས་ ལེ་

And how many delusions had been abandoned, how many wind horses[1] had been raised (flown), how many stones on the ways had been picked up.

58. tate ndə ʑʅkwa hɕənrʑe -la ɕək ɕwat -tere.
after.that DEM CHI Yama -DAT one tell -FAC
ད་དེ་ འདི་ 一挂 གཤིན་རྗེ་ ལ་ ཞིག་ བཤད་ དེ་རེད།

(The old man) told Yama all these things.

[1] *ɦlaŋ* 'wind' and *ʂta* 'horse' indicate "wind horse," which is a square of paper or cloth featuring a printed horse and other symbols. People fly *ɦlaŋʂta* in the wind to have better fortune.

59. tərkəta jaŋ hɕənrʑe ɕhirtɕɔ -ngə meloŋ ndərki wlaŋ
then again Yama Dharmapala -ERG mirror like.this kake/promise/sing:PFV
#དེར་གིད་ ཡང་ གཤིན་རྗེ་ ཆོས་རྒྱལ་ གིས་ མེ་ལོང་ འདི་ལྟར་གིས་ བླངས་
tɕhere ɕək ʂti tʊ-kə , te amnʑe ndə -ta ndʑəkʂten -na
take:PFV:CVB one look:PFV when-LOC then grandfather DEM -TOP world -LOC
ཁྱེར་རེ་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་གི་ དེ་ ཨ་མྱེས་ འདི་ ད་ འཇིག་རྟེན་ ན་
jot tʊ ɕhi mdenpa ɕwi -lere.
SUB when religious.rite ADV do:PFV -FAC
ཡོད་ དུས་ ཆོས་ བདེན་པ་ བྱས་ ལེ་རེད།
And then, as Yama held the mirror and looked in it, (he found that) this old man really had done many religious rites.

60. mnʑə -lɔ mnʑə tʂokɣo -zək jən -nere.
person -FOC person well -INDEF COP:EGO -FAC:EGO
མི་ ལ་འདང་ མི་ དགེ་པོ་ ཞིག་ ཡིན་ ནེ་རེད།
He was also a very good man.

61. tərkəta ze -lɛ, -aŋ, ta tɕhʊ rnamɕi takχwiɕaŋ -ŋa shoŋ ze -lere.
then tell -FAC -INTERJ then 3SG:GEN soul pure.land -DAT go tell -FAC
#དེར་གིད་ ཟེར་ ལེགས་ #ཨང་ ད་ ཁྱོད་ཀྱི་ རྣམ་ཤེས་ དག་པའི་ཞིང་ ང་ སོང་ ཟེར་ ལེ་རེད།
Then (Yama) said, "Oh, then your soul can go to the sacred realm."

62. tərkəta amnʑe ɦdi ʂŋən -ngə lam ʂkaro -zək jot -te te
then grandfather 3SG:ERG front -GEN road white -INDEF SUB -CVB then
#དེར་གིད་ ཨ་མྱེས་ དེས་ སྔུན་ གི་ ལམ་ དཀར་པོ་ ཞིག་ ཡོད་ དེ་ དེ་
amnʑe ndə lam ʂkaro ɕwʊk -ɣe rnamɕi takχwiɕaŋ -ŋa vət -tshaŋ -lere.
grandfather DEM road white paint:PFV -CVB soul pure.land -DAT go -AUX -FAC
ཨ་མྱེས་ འདི་ ལམ་ དཀར་པོ་ བྱུགས་ གེ་ རྣམ་ཤེས་ དག་པའི་ཞིང་ ང་ བུད་ སོང་ ལེ་རེད།
Then the old man went along the road which was painted white and went to the sacred realm.

63. tərkəta te mnʑewzambəmʂtɕət -ta ɦde hɕənrʑe -ngə ze -lere.
then then PSN -DAT DEM:ABS Yama -ERG tell -FAC
#དེར་གིད་ དེ་ མི་བཟང་འབྲུམ་སྐྱིད་ ད་ དེ་ གཤིན་རྗེ་ གིས་ ཟེར་ ལེ་རེད།
Then Yama said to Mnʑewzambəmʂtɕət,

64. ta tɕho tɕhʊ ntɕhə -tshat xan ma- lon -zək.
then 2SG:ABS 3SG:GEN die:IPFV -NMLZ CHI NEG- get.to -INFER
ད་ ཁྱོད་ ཁྱོད་ཀྱི་ འཆི་ ཚད་ 还 མ་ ཐོན་ ཞིག
"It is not yet the time for your death.

65. ta tɕho jwan ndʑəkʂten -na shoŋ ze -lere.
then 2SG:ABS CHI world -DAT go tell -FAC
ད་ ཁྱོད་ 原 འཇིག་རྟེན་ ན་ སོང་ ཟེར་ ལེ་རེད།
You go back to man's world."

66. tərkəta ʂtamgotɕan -ta tʂwimgotɕan -ta ʂtɕə -khə ɕwʊk
then horse-head.soldier -CC mule-head.soldier -DAT send:IPFV -PROG cause:PFV
#དེར་གིད་ རྟ་མགོ་ཅན་ དང་ དྲེལ་མགོ་ཅན་ ད་ སྐྱེལ་ ཁྱུ་ བཅུག
-lere.
-FAC
ལེ་རེད།
Then the horse-head soldier and the mule-head soldier were ordered to escort (Mn̥ewzambəmʂtɕət).

67. ʂtɕʊ -le lamʂket -ta ɣə -le te ɦde tʂwimgotɕan -ngə
send:PFV -CVB halfway -LOC come:PFV -CVB then DEM:ABS mule-head.soldier -ERG
#བསྐྱལ་ ལེ་ ལམ་སྐྱེད་ ད་ ཡོངས་ ལེ་ དེ་ དེ་ དྲེལ་མགོ་ཅན་ གིས་
ɦde mn̥ewzambəmʂtɕət -ta tʂi -lere, ta tɕho ndʑəkʂten -na jot
DEM:ABS PSN -LOC ask:PFV -FAC then 2SG:ABS world -LOC SUB
དེ་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ ད་ དྲིས་ ལེ་རེད། ད་ ཁྱོད་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད
tʊ shəzək -ɣa tswi ʂtɕak, xhətaŋ ʂtɕak ze -lere.
when what -DAT very(CHI) fear ADV fear say -FAC
དུས་ སུ་ཞིག་ ལ་ 最 སྐྲག ཤིན་ཏུ་ སྐྲག ཟེར་ ལེ་རེད།
Halfway there, the mule-head soldier asked Mn̥ewzambəmʂtɕət, "What are you most afraid of in the world?"

68. tərkəte mn̥ewzambəmʂtɕət -ngə ta mo ndʑəkʂten -na jot tʊ-kə wzɔlva
then PSN -ERG then 3SG:ABS world -LOC SUB when-LOC frog
དེར་གིད་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ གིས་ ད་ མོ་ འཇིག་རྟེན་ ན་ ཡོད་ དུས་གི་ སྦལ་བ་
tswi ʂtɕak ze -lere, wzɔlva xhətaŋ ʂtɕak ze -lere.
very(CHI) fear tell -FAC frog ADV fear tell -FAC
最 སྐྲག ཟེར་ ལེ་རེད། སྦལ་བ་ ཤིན་ཏུ་ སྐྲག ཟེར་ ལེ་རེད།
Then Mn̥ewzambəmʂtɕət said that she was most afraid of frogs in the world, frogs scared her the most.

69. tərkəta ^ tərkəte tʂwimgotɕan -ngə ze -lere, ta tɕho teraŋ shoŋ -ta
then pause then mule-head.soldier -ERG tell -FAC then 2SG:ABS today go -CVB
#དེར་གིད་ དེར་གིད་ དྲེལ་མགོ་ཅན་ གིས་ ཟེར་ ལེ་རེད། ད་ ཁྱོད་ དེ་རིང་ སོང་ ད་
tɕhʊ ɦn̥ətshəm naŋ -ŋa ta wzɔlva -zək jot.
3SG:GEN quilt inside -DAT then frog -INDEF SUB
ཁྱོད་ཀྱི་ གཉིད་ཚེལ་ ནང་ ང་ ད་ སྦལ་བ་ ཞིག་ ཡོད
Then the mule-head soldier said, "There is a frog in your quilt if you go (home) today.

70. ta tɕho ma- ʂtɕak -ɣa ɦnˌəttshəm naŋ -ŋa ndʑʊ -la shoŋ -ta te
then 2SG:ABS NEG- fear -CVB quilt inside -DAT get.into -CVB go -CVB then
ད ཁྱོད་ མ་ སྐྲག ལ་ གཉིད་ཚིལ་ ནང་ ང་ འཛུལ་ ལ་ སོང་ ད་ དེ་
tʂak -khə ze -lere.
ok -PROG tell -FAC
དག་ ཁུ་ ཟེར་ ལེ་རེད།
You please don't be afraid and just crawl into your quilt."

71. tərkəte ʂtɕʊ -taŋ -ŋa te tʂwimgotɕan -ta ʂtamgotɕan vət -tshaŋ
then send:PFV -AUX -CVB then mule-head.soldier -CC horse-head.soldier go -AUX
དེར་གི་དེ་ #བསྐྱལ་ བཏང་ ང་ དེ་ དྲེལ་མགོ་ཅན་ ད རྟ་མགོ་ཅན་ བུད་ སོང་
-nere.
-FAC:EGO
ནེ་རེད།
Then, after seeing (Mnˌewzambəmʂtɕət) off, the mule-head soldier and the horse-head soldier left.

72. tərkəta mnˌewzambəmʂtɕət ʂtɕak ʑor naŋ -ŋa ɣə -le ɕək ʂti
then PSN fear ADV inside -DAT come:PFV -CVB one look:PFV
#དེར་གི་ད་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ སྐྲག ཞོར་ ནང་ ང་ འོངས་ ལེ་ ཞིག་ བལྟས་
tʊ-kə, te ɦnˌəttshəm naŋ -na mdenpa wzɔlva ɕhe -zək jot -tere.
when-LOC then quilt inside -LOC ADV frog big -INDEF SUB -FAC
དུས་གི་ དེ་ གཉིད་ཚིལ་ ནང་ ན་ བདེན་པ་ སྦལ་བ་ ཆེ་ ཞིག ཡོད་ དེ་རེད།
And after Mnˌewzambəmʂtɕət returned home, being very afraid, she looked in the quilt, and there really was a big frog in the quilt.

73. tərkəta ɦde ma- ʂtɕak -ɣa, ɦdi ɦnˌəttshəm naŋ -ŋa ndʑʊ -shoŋ -lere.
then DEM:ABS NEG- fear -CVB 3SG:ERG quilt inside -DAT get into -AUX -FAC
#དེར་གི་ད་ དེ་ མ་ སྐྲག ལ་ དེས་ གཉིད་ཚིལ་ ནང་ ང་ འཛུལ་ སོང་ ལེ་རེད།
And then, she didn't feel scared and crawled into the quilt.

74. ɦnˌəttshəm naŋ -ŋa ndʑʊ -shoŋ -e te mnˌewzambəmʂtɕət tɕaŋwo roɦjaŋ
quilt inside -DAT get.into -AUX -CVB then PSN wail music
གཉིད་ཚིལ་ ནང་ ང་ འཛུལ་ སོང་ ཊེ་ དེ་ མེ་བཟའ་འབུམ་སྐྱིད་ ཅོང་བ་ རོལ་དབྱངས་
tɕak -htsak -lere.
ring.out -AUX -FAC
གྲགས་ གཙག་ ལེ་རེད།
After crawling into the quilt, Mnˌewzambəmʂtɕət heard some funeral music.

75. tɕak -htsak -ɣe mərkə jara shat tʊ-kə ɕək ʂti tʊ-kə,
ring.out -AUX -CVB 3SG:REFL:ABS upwards wake when-LOC one look:PFV when-LOC
གྲགས་ གཙག་ གེ་ མོ་རང་ ཡར་ར་ སད་ དུས་གི་ ཞིག་ བལྟས་ དུས་གི་
mərka xhə -shoŋ -e jʊ -ngə mnɷʊ ɕhi ɕwet
3SG:REFL:ABS die:PFV -AUX -CVB home -GEN people:ERG religious.rite do:IPFV
མོ་རང་ ཤི་ སོང་ དེ་ ཡུལ་ གི་ མིས་ ཆོས་ བྱེད་
-to -lere.
-PROG -FAC
དོ་ ལེ་རེད།
When she woke up and looked around, she saw that she was dead and her family was doing religious rites for her.

76. ɕhi ɕwet -to -lʊ -ngə ta ʐʅkwa tɕʊ jəkrək ptsɔ
religious.rite do:IPFV -PROG -NMLZ -ERG then CHI CHI sutras.chanter look.for:PFV
ཆོས་ བྱེད་ དོ་ #ལུས་ གི་ ད 一挂 就 ཡིག་རིགས་ བཙལ་
ɣə -le khaji -la wdat -taŋ -ɣe, te mnɷewzambəmʂtɕət -kə ɦnaʂkat
come:PFV -CVB half -DAT sit:PFV -AUX -CVB then PSN -GEN story
འོངས་ ལེ་ #ཁ་ཡས་ ལ་ བསྡད་ བཏང་ གེ་ དེ་ མེ་བཟན་འབུམ་སྒྲིད་ གི་ གཏན་སྐད་
ndə ndʐək -taŋ -lere.
DEM succeed -AUX -FAC
འདི་ འགྲིགས་ བཏང་ ལེ་རེད།
Because it was a religious rite, they all (her family) had invited a sutra chanter and had sat beside (Mnɷewzambəmʂtɕət). Then, the story called Mnɷewzambəmʂtɕət is complete.

77. te ɦnaʂkat tshar -thɔ.
then story finish:PFV -SEN
དེ་ གཏན་སྐད་ ཚར་ ཐལ་
Then the story is finished.

ABBREVIATIONS

1	first person	COP	copula
2	second person	CVB	converb
3	third person	DAT	dative
ABL	ablative	DEF	definite
ABS	absolutive	DEM	demonstrative
ADV	adverb	DU	duality
AUX	auxiliary	EGO	egophoric
CC	coordinating conjunction	ERG	ergative
CHI	Chinese	PRT	PRTusive

FAC	factual	PFV	perfective
FOC	focus	PL	plurality
GEN	genitive	PROG	progressive
IMP	imperative	PSN	person name
INDEF	indefinite	Q	question particle/marker
INTERJ	interjection	REDUP	reduplicative
IPFV	imperfective	REFL	reflexive
LOC	locative	SEN	sensorial
MIR	mirative	SG	singular
MP	modal particle	SUB	substantive verb
NEG	negative	TOP	topic
NMLZ	nominalization		

MnɃEWZAMBƏMʂtɕƏT RETOLD

Long ago, there was a very good person named MnɃewzambəmʂtɕət. She was very fond of religious rites and chanting *ma Ni*. One day, after Yama Dharmapala had a dream, he summoned a mule-head soldier and a horse-head soldier and told them that he had dreamed of a girl who was going to die. He told the soldiers to go and bring him her soul. It was time for MnɃewzambəmʂtɕət to die.

The two soldiers left and brought back the soul of MnɃewzambəmʂtɕət. Yama looked and said that there were two girls named MnɃewzambəmʂtɕət and the soldiers had brought the wrong one. Actually, the soldiers had brought the soul of the girl who often practiced religion.

Yama said, "Well, since you two have brought this one, let it be."

MnɃewzambəmʂtɕət and Yama looked at each other. The girl was not frightened. Yama said, "It's OK that you brought this one. You two take her to Hell."

The two soldiers took MnɃewzambəmʂtɕət to Hell and showed her four tortures. First, she saw someone's tongue lying on the ground. The second was a person's eyeballs that had been gouged out and discarded on the ground. The third torture was a man's hands that had been nailed and discarded. The fourth torture was a person reborn as a hungry ghost with a big head and a very narrow throat. These people received these punishments because they had done bad things while they were alive.

After showing her these tortures, the soldiers brought MnɃewzambəmʂtɕət to Yama. Yama and MnɃewzambəmʂtɕət looked at each other. This time, MnɃewzambəmʂtɕət thought Yama was very scary because she thought he might throw her in Hell, so she kowtowed three times to Yama and sat beside him.

After sitting for a while, a woman was brought to Yama, who asked her how many religious rites she had done and how many *ma Ni* she had chanted while alive.

This very sinful woman told Yama that singing was a custom in her place, but they didn't have the custom of chanting *ma Ni*.

Yama held a mirror, looked into it, and knew she was black-hearted and had done no religious rites. Yama told one of the soldiers to take her soul and throw it into Hell.

The dog-head soldier came with a black iron chain, tied it around her neck, and pulled. The woman begged Yama not to throw her in Hell and said she would give him her pure-gold finger-ring. Yama threw her into Hell without listening.

While sitting there, a hoary-haired old man chanting *ma Ni* came to Yama and kowtowed three times. Yama asked how many *ma Ni* he had chanted and how many religious rites he had done when he was living.

The old man replied with the number of *ma Ni* he had chanted, the number of religious rites he had done, the number of *ma Ni* figures of Buddha he had carved on stones and bones, the number of delusions he had abandoned, the number of wind horses he had flown, and the number of stones he had picked up and placed on boundary markers when he was crossing mountains from one valley to another.

Yama gazed into his mirror and found that the old man had really done many religious activities. He was a very good man, so Yama let the old man go to the sacred realm.

Yama told Mɳewzambəmʂtɕət to return to the human world and ordered the horse-head and mule-head soldiers ordered to escort her. Halfway there, the mule-head soldier asked Mɳewzambəmʂtɕət what she was most afraid of. Mɳewzambəmʂtɕət said that frogs scared her the most.

The mule-head soldier said, "Today, you will find a frog in your quilt when you get home. Just crawl into your quilt. Don't be afraid."

After seeing Mɳewzambəmʂtɕət off, the mule-head and horse-head soldiers left.

Once Mɳewzambəmʂtɕət returned home, she really found a big frog in her quilt. Unafraid, she crawled into the quilt and then heard funeral music. She looked around and realized that she was dead. Her family was doing religious rites for her. They had invited a sutra chanter and were all sitting by Mɳewzambəmʂtɕət.

This story known as Mɳewzambəmʂtɕət is finished.

REFERENCES

'Gu tshang pad+ma rdorje འགུ་ཚང་པདྨ་རྡོ་རྗེ། 2006. Dpa' ris yul skad kyi sgra gdangs la rags tsam dpyad pa. དཔའ་རིས་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ལ་རགས་ཙམ་དཔྱད་པ། [A Brief Discussion of the Phonetic Characteristics of Dpa' ris Tibetan]. *Qinghai jiaoyu 青海教育 [Qinghai Education]*, 2:23-30.

Bessho, Yusuke and Shiho Ebihara. 2007. <研究ノート> チベット語天祝方言とその言語使用状況について. [The Dpa' ris Tibetan Dialect and Its Use]. *Jingdu daxue yanyuxue yanjiu 京都大学言語学研究 [Kyoto University Linguistic Research]*, 26:77-91. https://doi.org/10.14989/57306, accessed 29 November 2020

Dpa' ris bod rang skyong rdzong bod skad yig bya ba'i las shag དཔའ་རིས་བོད་རང་སྐྱོང་རྫོང་བོད་སྐད་ཡིག་བྱ་བའི་ལས་ཤག [Tibetan Language Office in Dpa' ris Autonomous County]. 2016. *Dpa' ris sa ming rig gnas khung snyeg* དཔའ་རིས་ས་མིང་རིག་གནས་ཁུངས་སྙེག [*Cultural Origin of Place Names in Dpa' ris Tibetan Autonomous County*]. Zi ling ཟི་ལིང་།: Mtsho sngon mi rigs dpe skrun khang མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། [Mtsho sngon Nationalities Press].

Hua Kan 华侃 and Ma Angqian 马昂前 (Dbang chen དབང་ཆེན།). 1992. Zangyu tianzhuhua de yuyin tedian ji yu zangwen de duiying guanxi 藏语天祝话的语音特点及与藏文的对应关系 [Phonetic Features of the Tibetan Tianzhu Dialect and Its Correspondence to Written Tibetan]. *Xibei minzu yanjiu* 西北民族研究 *[Northwest Ethnic Studies]*, 1:195-209.

Ma Angqian 马昂前 (Dbang chen དབང་ཆེན།). 1994. Dpa' ris yul skad kyi thun mong ma yin pa'i khyad chos rags tsam gleng ba. དཔའ་རིས་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་རགས་ཙམ་གླེང་བ། [A Brief Discussion on the Particularity of Dpa' ris Tibetan]. *Xibei minzu xueyuan xuebao* 西北民族学院学报 *[Journal of the Northwest Institute for Nationalities]*, 1:62-70.

Matthias Hermanns. 1952. *Tibetische Dialekte von Amdo* https://www.jstor.org/stable/40449607, accessed 18 December 2019

Naidancairang 乃旦才让, Gnas brtan tshe ring གནས་བརྟན་ཚེ་རིང་ editor). 2018. *Dpa' ris la gzhas gtam snyan ngag gi rol mtsho. དཔའ་རིས་ལ་གཞས་གཏམ་སྙན་ངག་གི་རོལ་མཚོ། [Huarui Folk Songs].* Gansu 甘肃: Gansu minzu chubanshe 甘肃民族出版社 [Gansu Nationalities Publishing House].

Renzengwangmu 仁增旺姆 (Rig 'dzin dbang mo རིག་འཛིན་དབང་མོ།). 2012. Zangyu cunzai dongci de dili fenbu diaocha 藏语存在动词的地理分布调查 [An Investigation of the Geographical Distribution of Verbs of Existence in Tibetan]. *Zhongyang minzu daxue xuebao* 中央民族大学学报 *[Journal of Minzu University of China]* 6:110-113.

Shao Mingyuan 邵明园. 2018. *Hexi zoulang binwei zangyu dongnahua yanjiu* 河西走廊濒危藏语东纳话研究 [*Study on the Endangered Dongna Dialect of Tibetan in the Hexi Corridor*]. Guangzhou 广州: Zhongshan daxue chubanshe 中山大学出版社 [Sun Yatsen University Press].

Shiho Ebihara. 2013. Preliminary Field Report on dPa'ris Dialect of Amdo Tibetan. *Journal of Research Institute: Historical Development of the Tibetan Languages* 49:149-161. http://id.nii.ac.jp/1085/00001409/, accessed 29 November 2020

Smith, Stewart. 2017. *The Monasteries of Amdo. A Comprehensive Guide to the Monasteries of the Amdo Region of Tibet. Volume 2: Central, West and North Amdo.* CreateSpace Independent Publishing Platform.

Wang Shuangcheng 王双成. 2012. *Anduo zangyu yuyin yanjiu* 安多藏语语音研究 *[Study of Amdo Tibetan Phonetics].* Shanghai 上海： Zhongxi shuju 中西书局 [Zhongxi Press].

Zhang Jichuan 张济川. 2009. *Zangyu cizu yanjiu-gudai zangzu ruhe fengfu fazhan tamen de cihui* 藏语词组研究-古代藏族如何丰富发展他们的词汇 *[Research on Tibetan Phrases-How Ancient Tibetans Enriched Their Vocabulary].* Beijing 北京: Shehui kexue wenxian chubanshe 社会科学文献出版社 [Social Sciences Academic Press].

TIBETAN TERMS

'brong lung འབྲོང་ལུང་། County

'brug gu འབྲུག་གུ Township

'brug rgyal འབྲུག་རྒྱལ། a person's name

'jigs byed skyabs འཇིགས་བྱེད་སྐྱབས།

'ju lag འཇུ་ལག County

'ju lag chu bo འཇུ་ལག་ཆུ་བོ། River

bkra shis phyug lung བཀྲ་ཤིས་ཕྱུག་ལུང་། Township

b+wa za བྭ་ཟ། Township

byang dpa' བྱང་དཔའ། Township

chu bzang ཆུ་བཟང་། chu bzang dgon dga' ldan mi 'gyur gling ཆུ་བཟང་དགོན་དགའ་ལྡན་མི་འགྱུར་གླིང་། Monastery

chu cha ཆུ་ཆ། Township

co ne ཅོ་ནེ། County

dag pa'i zhing དག་པའི་ཞིང་།, a Buddha field

dge lugs དགེ་ལུགས།, a school of Tibetan Buddhism

dgo lung དགོ་ལུང་། County

dor zhi དོར་ཞི། Township

dpa' ris དཔའ་རིས། (broadly) Area, (narrowly) County

dpa' ris dkar po དཔའ་རིས་དཀར་པོ།, a term indigenous Tibetans use for themselves in Dpa' ris

dpa' ris mchod rten thang bkra shis dar rgyas gling དཔའ་རིས་མཆོད་རྟེན་ཐང་བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱས་གླིང་། Monastery

dpa' ris pa དཔའ་རིས་པ།, a term for indigenous Tibetans in Dpa' ris

d+song དྶོང་།

gshin rje གཤིན་རྗེ། Yama Dharmapala

gzhug rub གཞུག་རུབ། Village

hor rdzong ཧོར་རྫོང་། County

khams ཁམས། Area

lha mtsho skyid ལྷ་མཚོ་སྐྱིད།

ma Ni མ་ཎི།, a mantra

mchod rten thang མཆོད་རྟེན་ཐང་། Monastery

mdung nag མདུང་ནག Area

mdung nag pa མདུང་ནག་པ།, a term indigenous Tibetans in Mdung nag call themselves

mgo log མགོ་ལོག Prefecture

mtsho byang མཚོ་བྱང་། Prefecture

mtsho shar མཚོ་ཤར། City

mtsho sngon མཚོ་སྔོན། Province

oM ma Ni pad+me hUM ཨོཾ་མ་ཎི་པདྨེ་ཧཱུཾ།, a mantra

rdo rje རྡོ་རྗེ།, a person's name

rgod gtsang རྒོད་གཙང་། City

rgya tig རྒྱ་ཏིག Township

rma chu རྨ་ཆུ། County

rta thang རྟ་ཐང་། County

sems nyid སེམས་ཉིད། Township

song སོང་།

stag lung སྟག་ལུང་། Township

sum mdo སུམ་མདོ། Township

sum pa སུམ་པ། Township

CHINESE TERMS

Bazha 巴扎 Township
Daitong 大通 River
Datong 大通 County
Dongna 东纳 Tribe
Douyin 抖音 App
Gansu 甘肃 Province
Gulang 古浪 County
Guoluo 果洛 Prefecture
Haibei 海北 Prefecture
Haidong 海东 City
Huarui 华锐 Area
Huangcheng 皇城 Township
Hui 回, an Islamic ethnic group in China
Huzhu 互助 County
Jiading 加定 Township
Jiuxijie 久西杰, a person's name
Kuaishou 快手 App
Maqu 玛曲 County
Mati 马蹄 Township
Mȵewzambəmʂʨət, a woman's name
Menyuan 门源 County
Nanmenxia 南门峡 Township
Qifeng 祁丰 Township
Qinghai 青海 Province
quanbu 全部
Quezang 却藏 Monastery
Shanghai 上海 City
Song Zhanfeng 宋占峰 a person's name
Song Zhanhui 宋占慧 a person's name
Shongshan 松山 Township
Shuobei 朔北 Township
Songduo 松多 Township
Songlin 松林 Township
Sunan 肃南 County
Tiantang 天堂 Township
Tianzhu 天祝 County
Tu 土, Monguor, Mongghul, Mangghuer, an ethnic group in China
Weixin 微信 App
Wuwei 武威 City
Xianfeng 先锋 Village
Xianghua 向化 Township
Xianmi 仙米 Township
yijing 已经
Yongdeng 永登 County
Zhoujia 周加 a person's name
Zhuaxixiulong 抓喜秀龙 Township
Zhucha 朱岔 Village
Zhugu 珠固 Township
Zhuoni 卓尼 County